זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת־תחקיר לנושא העישון, תחת הכותרת „העישון: תענוג שכיפו מוות?" כתבה אחרת, שנשאה את הכותרת „הדרוזים של צה"ל", סיקרה את חגיגות יחידת המיעוטים ואת תרומתם של הדרוזים לצה"ל ולמדינה.

כתבה מצולמת הוקדשה לג'מכורי של תנועת הצופים בישראל, שבו השתתפו לראשונה צופים יהודים וערבים. תחת הכותרת „הדמעות זלגו מעיני" פורסם סיפורה של אהובה קראוס, שוכתה במדליית־זהב בקפיצה לגובה, במשחקי אסיה שנערכו במאנילה, בירת הפיליפינים.

בשער הגיליון: ספורטאית אהובה קראוס.

מאבק גלוי בין היועץ המישפטי לממשלה, חיים כהן,

לבין חבר הכנסת שלמה לורנץ* ✶ בנו של סנה בלש

השבוע לפני 25 שנה נזדעזעה המדינה, כאשר נודע כי חבר־כנסת נתפס בקלקלתו, וכי היועץ המישפטי דרש להסיר את חסינותו על מנת להעמידו לדין. אולם חיש מהר הופיעה סברה נוגדת, שהטילה אור חדש על הפרשה המזוהמת. „העולם הזה" פנה, כדרכו, ישר אל בעל הדבר, חבר־הכנסת מטעם אגודת־ישראל שלמה לורנץ, יליד הונגריה בן 36. להלן קטעים מתוך הראיון:

● מר לורנץ, האם היה אי־פעם עניין אישי בינך לבין היועץ המישפטי, מר חיים כהן?

כן, הרומן התחיל בג'למי**. מר חיים כהן היה הממציא, המחדש של החוק האנגלי, סעיף 111 המפורסם, והושיב אנשים במאסר בלי האשמה מייוחדת.

● הוא אסר גם אותך?

כן, הואשמתי אז כטיירוריסט מיספר 1, שרצה להפציץ את הכנסת. הייתי זה שגילה את כל הפרשה המחפירה, גינה את השימוש בחוק האנגלי הבלתי מוסרי*** ואת התנהגותם הפראית של השוטרים ב־ג'למי.

● ואתה חושב שיש קשר בין הפרשה ההיא ובין מה שקרה חודשיים?

---

* במיסגרת ההסכם הקואליציוני, הנוכחי מכהן ח"כ לורנץ כיושב־ראש ועדת הכספים של הכנסת.

** המדובר במחתרת דתית קיצונית, שמישפטה נערך בבית המעצר בג'למי, בראשית שנות ה־50.

*** החוק הבריטי הנ"ל משמש עדיין במדינת ישראל, לרוב למעצר אדמינים־טרטיבי של ערבים.

אינני יודע בדיוק. אינני מנחש מחשבות. אבל בכל אופן הייתי דרוך משך כל שלוש השנים, חשבתי שהסיבוב השני בוא יבוא, במוקדם או במאוחר.

● האם היית יכול להגיד בכמה מיליים בכמה הואשמת.

הגיעו אלי הסעיפים היבשים של ההאשמה, אבל עוד לא הנימוקים, על מה זה מתבסס. למשל, עיקר האשמה מסתובב מסביב לצ'ק על־סך 3000 דולאר שקיבלתי מתייר אמריקאי בארץ, ושכאילו לא החלפתי אותו באופן רשמי בבנק. אבל מכיוון שהצ'ק הוחלף כדין, והקבלות הרשמיות נמצאות תחת ידי, קשה לי להבין על מה מסתמך היועץ המישפטי. אחת משתיים, לפי דעתי: או שהיועץ המישפטי באמת אינו יודע שהצ'ק הזה הוחלף בהתאם לחוק, עוד לפני כחודש ימים, ואז הדבר הזה מראה פזיזות וחוסר־אחריות מצידו, או שהוא כן יודע, ואז לצערי אהיה מוכרח לקבוע שאכן ישנו כאן עניין של שיניאה ונקמה פוליטית.

● עבור מי קיבלת את הצ'ק?

עבור אישים שונים ומטרות שונות. בין השאר, בשביל יהודי אחד שהוא קרוב־רחוק של הנדבן, למטרת שיכון.

● כמה זמן היה הצ'ק בידך?

הוא היה בידי כ־14 יום, אבל מייד, ביום קבלתו, התקשרתי עם בנק מוסמך והתעניינתי באופן מסירתו של הצ'ק.

● איך ומתי שמעת בפעם הראשונה שמתנהלת נגדך פעולה?

אחרי כ־14 יום בא אלי סמל־מישטרה והודיעני שהוא מצטער, אך קיבל תלונה שכאילו מכרתי את הצ'ק הנידון באופן בלתי־רשמי. הוא הביע את רצונו לחקור אותי בעניין זה. לא הייתי מוכן להיחקר. ראיתי בזה פגיעה בכבודי ללא שום יסוד. הבעתי את השקפתי לסמל המישטרה ושאלתיו אם היה מרשה לעצמו, או שמפקדיו היו נותנים לו פקודה, לחקור בצורה זו חבר־כנסת אחר אחרי זמן כה מעט של 14 יום, ובמייוחד כשהמדובר בבן־אדם שהוא נאלץ ציבורי ושיש לו טרדות שונות. אבל כדי לא להשאיר איזה ספקות בליבו, שמא יש משהו בתלונה, שאלתיו אם זה יספק אותו ואם זה יוכיח את הבדותה, באם אוציא לו את הצ'ק וארא לו שהוא נמצא תחת ידי. פירוש הדבר שלא נמכר. הוא אמר לי שהוכחה יותר מעולה מזו באמת לא יכולה להיות. הראיתי לו אותו.

● מאז הפנייה של הסמל לא שמעת עוד העניין שום דבר?

לא. אחרי הצטדקותו, לא היה לי שום ספק שהעניין ניגמר. עד כמה שלא חששתי, ואולי הייתי תמים יותר מדי בעניין זה, מראה העובדה שאחרי פנייתו של הסמל לא הזדרזתי ולא רצתי לבנק, אלא עשיתי את העבודה הזאת אחרי שהכנסת גמרה את עבודתה, סיימה את המושב שלה ויצאה לפגרה. דהיינו, שבועיים אחרי פניית הסמל אלי. אם אדם חושב שחושדים בו, שתפסו אותו, הוא רץ.

● ואיך שמעת לראשונה שהיועץ המישפטי פועל נגדך?

ביום החמישי בערב, בשמונה וחצי, קיבלתי את מיכתבו של היועץ המישפטי. אומנם קיבלתי בבוקר הזמנה רגילה לוועדת הכנסת, שאני חבר בה, ועל סדר היום היה רשום „ביטול חסינותו של אחד מחברי־הכנסת", אבל כמובן לא היה יכול לעלות על דעתי שהדבר מכוון נגדי.

● אתה לא הואשמת אף פעם כאישום רשמי בעניין זה?

לא. לא חתמתי על שום פרוטוקול, ולא מסרתי שום עדות, דבר שגם לא הייתי מחוייב לעשותו כחבר־הכנסת.

● מה תהיה עמדתך בעניין החסינות?

אעמוד על זכותי ואלחם נגד ביטול החסינות, היות שאני רואה את הדבר כ־

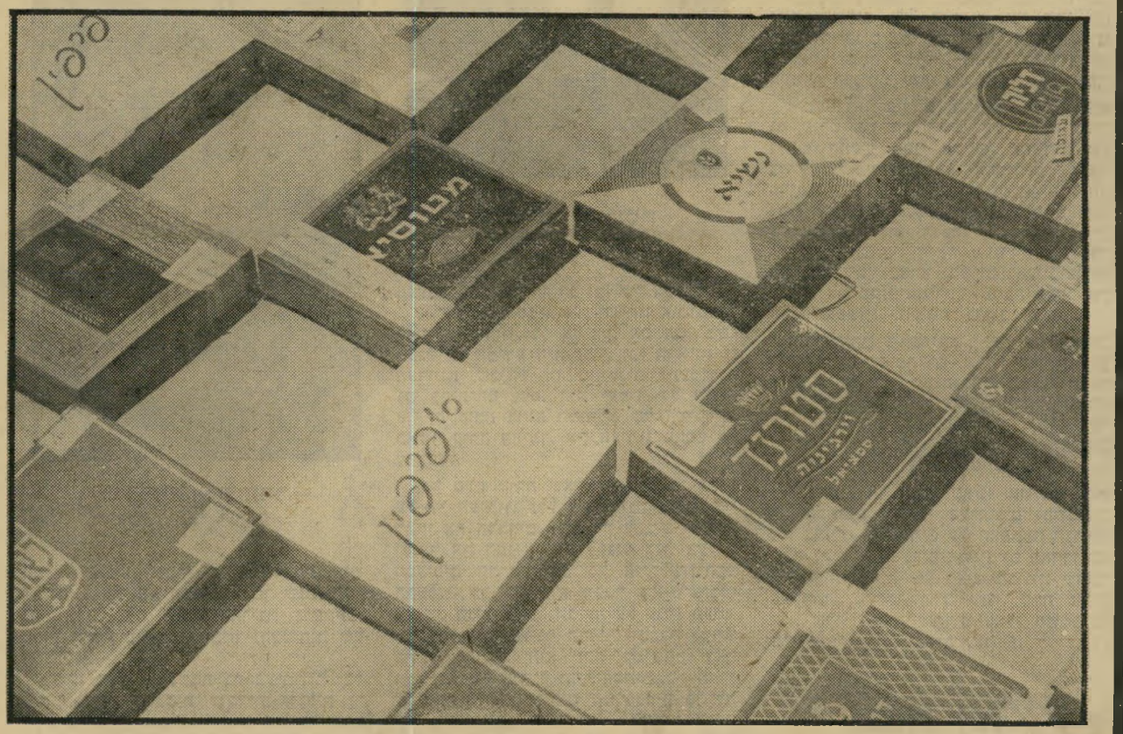

הסיגריות של שנת 1954

לפני 25 שנה עישן נו תושבי ישראל 2,018,663,000 סיגריות, 517,000 סיגרים, 4,806 ק"ג טבק מיקטרת. עבור התענוג הזה הם שילמו 26,000,000 לירות, שהזדמינו 9,714,293 לירות לקופה המדולדלת של המדינה. לסיגריות של 54', הוחלפו השמות וגם הקופסאות קיבלו עיצוב חדש.

„העולם הזה" 866
תאריך: 27.5.54

פוגע ומעליב, למרות שאין לי, כמובן, שום סיבה אחרת לא לרצות לברר את הדבר במישפט רגיל. לדוגמה, לפני כמה שבועות, כאשר התקפתי את תנובה ותנובה פנתה אלי וביקשה שאוותר על חסינותי בקשר למכירת חלב רזה מדי, ובקשר לשפיכת חלב לביוב, כדי שיהיה באפשרותה להגיש נגדי מישפט, עניתי מייד, דרך כל העיתונים, שאני מוכן לוותר על חסינותי. למרות שמישפט כזה היה כמובן רציני ביותר, בהשוואה להאשמותיו המגוחכות של היועץ המישפטי, אשר בשיקרה הכי טוב (בשבילו) הן פורמאליות גרידא...

הווי

קריאת הגבר

בתל־אביב, רצה נהג לנצל את העובדה שבארץ הופיעו שפע של תיירות עשירות, פירסם מודעה במעריב: נהג בעל הופעה גברית מחפש עבודה מתאימה.

קלישטת־עליה

בצפת, פנה עולה־חדש שהגיע מחיפה אל צעירה מעולי־הונגריה, שלא הבדילה בין האותיות חי"ת ועי"ן, ושאל למקומו של בית־העולים. הוא נשלח על־ידה לבית־החולים, ונתקבל שם ללא כל בדיקה, ועמד על הטעות רק כאשר נשאל מתי ברצונו לעבור את הניתוח.

S.O.S.

ביפו, השתמש בעל בית־בושת, שהיה בימי מילחמת־העולם אחת בצי הבריטי, בניסיון הצבאי שרכש לו, והפעיל מסביב למוסדו רשת פנסי איתות כאמצעי אזהרה יעיל מפני פשיטה מישטרתית.

רק לשימוש פנימי

בתל־אביב, הבעירו כמה ילדים מדורת ל"ג בעומר במיגרש ריק, ולא הסתפקו בה, ורצו להבעיר גם מיבנה־עץ שניצב באותו מיגרש. הם נוכחו לוועתם לדעת, שהמיבנה היה בית־שימוש שבעליו נמצא בתוכו.

אנשים

● כששקל **אפרים סנה**, בנו בן ה־תשע וחצי של מנהיג מיפלגת השמאל, את דרכו בחיים, החליט לא להיות רופא. הסיבה: אביו, **משה סנה**, הוא רופא־עצבים, אמו רופאת ילדים ואחותו תמרה מתעתדת להיות רופאה גם היא. האפשרויות אותן שוקל אפרים כעת: כדורגלן מקצועי, מהנדס או בלש.

● המקשר הימני של נבחרת ישראל בכדורגל, **יוסף גולדשטיין** יצא לדרום־אפריקה למיבצע חשוב: להתחתן עם בת מיליונר יהודי, אותה פגש בין 11 המישחקים שהנבחרת ערכה בדרום־אפריקה.

● כדורגלן אחר, חבר ניבחרת כסית ומנהל התיאטרון הקאמרי, **יוסף מיזוא**, לא ביזבז את זמנו בנסיעות באירופה. במיכתב לחברו לקבוצה, נהג התיאטרון הקאמרי, **אברהם** (פשנל) **דשא**, אחרי פגישה עם מקשרה השמאלי המזהיר של ניבחרת הסלא ההונגרית, **פרנץ פושקאש**: „דיברתי איתו. הוא מסכים לשחק מקשר ימני אם אני אשחק חלוץ מרכזי. אז תחליטו מהר, פושקאש מאד עסוק."